

len worden getroffen. Het Comité acht het noodzakelijk dat de EG en de lid-staten deze voorstellen overnemen

en in algemene randvoorwaarden voor de activiteiten van ondernemingen omzetten.

Gedaan te Brussel, 28 november 1991.

De Voorzitter
van het Economisch en Sociaal Comité
François STAEDLIN

Advies over het voorstel voor een richtlijn van de Raad inzake de vaststelling van normen voor het per satelliet uitzenden van televisiesignalen

(92/C 40/24)

De Raad heeft op 30 juli 1991 besloten, overeenkomstig de bepalingen van artikel 100 A van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, het Economisch en Sociaal Comité te raadplegen over het bovengenoemde voorstel.

De Afdeling voor industrie, handel, ambacht en diensten, die met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 6 november 1991 goedgekeurd. Rapporteur was de heer Noordwal.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 291e zitting (vergadering van 28 november 1991) het volgende advies uitgebracht, dat met ruime meerderheid, 2 stemmen tegen bij 9 onthoudingen is goedgekeurd.

1. Inleiding

1.1. Het onderhavige richtlijnvoorstel is bedoeld ter vervanging van de thans van kracht zijnde richtlijn 86/592/EEG⁽¹⁾, die op 31 december 1991 afloopt. Ingevolge deze richtlijn, die op grond van artikel 100 van het Verdrag is goedgekeurd, d.w.z. van een eenparige stemuitslag in de Raad — en van een gunstig (en eenparig) advies van het Comité⁽²⁾ —, moeten de lid-staten ervoor zorgen dat het MAC/Package-systeem als enige EG-norm voor rechtstreekse satelliettelevisie-uitzendingen wordt toegepast.

1.2. Met de voorgestelde richtlijn wordt beoogd de momenteel geldende richtlijn voor de volgende tien jaar te vervangen en het toepassingsgebied ervan uit te breiden, zodat dit niet alleen rechtstreekse-omroepsatellieten met hoog vermogen (DBS — *Direct Broadcasting Satellites*) omvat, maar ook minder krachtige telecommunicatiesatellieten (FSS — *Fixed Service Satellites*). De bestaande richtlijn is namelijk niet van toepassing op deze laatste twee types van satellieten omdat het

vermogen ervan destijds als te klein werd beschouwd voor rechtstreekse ontvangst in de huiskamer. Bestaande satellietdiensten die de D-MAC-, PAL- of SECAM-normen gebruiken, mogen die normen voor uitzendingen in het 625-lijns-4:3-formaat echter voor onbepaalde tijd blijven toepassen (art. 3).

1.3. De Europese MAC/Package-familie van normen is ontworpen om de toekomstige introductie van hogedefinitie televisie (HDTV) (1 250 lijnen bij een formaat van 16:9) mogelijk te maken, waarbij is gedacht aan de grootst mogelijke compatibiliteit, zodat bestaande TV-ontvangers en -apparatuur niet allemaal hoeven te worden vervangen. Het Economisch en Sociaal Comité heeft in het verleden reeds nadrukkelijk zijn steun uitgesproken voor de vaststelling van Europese normen voor hogedefinitie televisie en vooral voor het EUREKA EU 95-project, omdat dit de kans biedt „te komen tot de enige geheel compatibele norm op basis waarvan HDTV kan worden ingevoerd zonder dat de bestaande TV-toestellen en -uitrusting behoeven te worden vervangen”⁽³⁾.

⁽¹⁾ PB nr. L 311 van 6. 11. 1986.

⁽²⁾ PB nr. C 189 van 28. 7. 1986.

⁽³⁾ Advies van het ESC over het „Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende hogedefinitie televisie”, PB nr. C 159 van 26. 6. 1989, blz. 34.

2. Algemene opmerkingen

2.1. Het Comité, dat talrijke adviezen heeft uitgebracht over aangelegenheden die verband hielden met nieuwe technologieën, spreekt zijn tevredenheid uit over de ontwikkeling van nieuwe HDTV-technieken die tegemoetkomen aan de vraag van de consumenten naar een breder programma-aanbod en grotere culturele variëteit, op voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan hun vrijheid van keuze. Zoals het Comité in september 1990 verklaarde⁽¹⁾, moeten de Europese producenten van televisie-ontvangers er door een op bevordering van de techniek en instandhouding van het concurrentievermogen gericht adequaat productiebeleid toe bijdragen dat gebruik kan worden gemaakt van het veelzijdige aanbod.

2.2. Wil dit proces slagen, dan dienen de drie voornaamste bij de audiovisuele sector betrokken partijen — programmamakers, omroepen en kabeltelevisie-maatschappijen alsmede fabrikanten en leveranciers van apparatuur — samen te werken en hun klanten volledig en juist te informeren over de technische en commerciële kenmerken van hun producten. De kosten voor de consument omvatten niet alleen de winkelprijs maar ook de kosten van onderhoud, reparatie en accessoires, en het kijkgeld of andere vormen van vergoeding voor het kijken. Deze kosten dienen telkens te worden vergeleken met wat er zou zijn betaald indien het bestaande systeem was gehandhaafd of andere technische oplossingen waren gekozen.

2.3. Compatibiliteit

2.3.1. Kernpunt van het debat over het nut van de MAC/Package-normen voor de invoering van HDTV, is de kwestie van de compatibiliteit, zowel van oude met nieuwe apparatuur als van verschillende systemen, zoals D-MAC, PAL en SECAM, onderling. De consument hecht uiteraard groot belang aan compatibiliteit, maar ook voor de samenleving en het bedrijfsleven in het algemeen is deze van belang, zij het niet per se voor specifieke fabrikanten of gebruikers. In tegenstelling tot zowel het Japanse MUSE-systeem en naar alle waarschijnlijkheid het digitale systeem dat momenteel in Amerika wordt ontwikkeld, zijn D2-MAC en HD-MAC zo ontworpen dat ze in de ruimst mogelijke zin compatibel zijn, namelijk in de eerste plaats onderling (D2-MAC als HD-systeem in zijn eerste ontwikkelingsfase met het latere HD-MAC dat volledige hoge definitie biedt) en in de tweede plaats, na het inbouwen van een decoder, kunnen zij met momenteel in Europa bestaande toestellen worden ontvangen.

2.3.1.1. Uitgaande van de thans bekende technologie biedt MAC echter geen compatibele weg voor satellieten met een middelgroot vermogen, want deze zijn niet krachtig genoeg om HD-MAC-ontvangst d.m.v. gewone particuliere schotelantennes mogelijk te maken. MAC is evenmin compatibel met uitzendingen d.m.v. grondstations.

2.3.1.2. Ten slotte zal een geheel nieuw TV-toestel nodig zijn om zowel HDTV-programma's te ontvangen als deze in HDTV-beeldkwaliteit weer te geven.

2.3.2. De voor deze compatibiliteit vereiste decoder brengt niet noodzakelijk hoge extra kosten met zich mee. De prijs ervan hangt in elk geval af van de geproduceerde aantallen en zal dus dalen naarmate de productie stijgt.

2.3.3. Gelet op het bovenstaande, spreekt het Comité andermaal zijn steun uit voor de invoering van deze normen, in de overtuiging dat het streven naar en bereiken van compatibiliteit van het grootste belang is en dat geen andere bestaande weg naar HDTV daartoe leidt. Deze normen bieden namelijk, naar de mening van het Comité, het grote voordeel dat ze compatibel zijn met de systemen en huiskamerapparatuur die nu en nog in de nabije toekomst op de markt worden aangeboden, en bovenal dat ontwerp en eigendomsrechten Europees zijn.

2.4. In het advies dat het Comité in 1989 heeft uitgebracht over het voorstel voor een besluit van de Raad betreffende HDTV wijst het er „met de grootst mogelijke nadruk op dat het hierbij om zaken gaat die in economisch en sociaal opzicht van vitaal belang zijn, en dringt het er bij de EG-instellingen op aan, ertoe bij te dragen opdat de inspanningen die de Europese industrie zich op dit vlak getroost, succes opleveren”⁽²⁾. Bij die gelegenheid beklemtoonde het Comité tevens de noodzaak van een zo breed mogelijk overleg. Het bekrachtigt thans dit standpunt, dat het in 1989 met overgrote meerderheid van stemmen heeft goedgekeurd, maar kan het Commissievoorstel, in het licht van een aantal door belanghebbende partijen gemaakte bedenkingen, slechts onder voorbehoud van de onderstaande opmerkingen en wijzigingen goedkeuren.

3. Bijzondere opmerkingen

3.1. Artikel 1

In dit artikel wordt de in de richtlijn van 1986 aan de lid-staten opgelegde verplichting herhaald, zij het in iets zwakkere termen; de zinsnede „... nemen alle nodige (...) maatregelen om te bewerkstelligen...” bijvoorbeeld, luidt nu „... treffen alle maatregelen ter bevordering ...”. De versies in de diverse talen verschillen ook enigszins van elkaar; zo staat in de Franse versie „faciliter” voor „ondersteuning” (Engelse versie: „to support”). Het Comité is van mening dat deze zeer algemene verplichting die de lid-staten wordt opgelegd, noodzakelijk is en wel het minste wat mag worden verwacht.

3.2. Artikel 2

Het Comité gaat akkoord met artikel 2, lid 1. Voor uitzendingen in HDTV-formaat mag uitsluitend de HD-MAC-norm worden gebruikt.

⁽¹⁾ PB nr. C 332 van 31. 12. 1990, blz. 174.

⁽²⁾ PB nr. C 159 van 26. 6. 1989, blz. 36.

Artikel 2, lid 2, dient evenwel een facultatief karakter te krijgen door het woord „slechts” te schrappen.

Door verplichte toepassing van de MAC-norm bij nieuwe diensten in een ander dan HDTV-formaat wordt de concurrentie beperkt. Dit zou afbreuk doen aan de groei op de markt voor uitzendingen per satelliet, de positie van bestaande exploitanten verstevigen en de kosten voor de consument verhogen.

3.3. Artikel 4

Dit artikel heeft ten doel, de consument een grotere keuze uit programma's met een hogere beeldkwaliteit te bieden. Weliswaar zal dit bij grootbeeldtoestellen voor huiskamergebruik tot een lichte prijsstijging leiden, tenminste zolang de nodige decoders niet op grote schaal worden geproduceerd. Belangrijker is echter dat de D2-MAC-norm succes kent, want uiteindelijk kan alleen deze de vrijheid van de consument waarborgen doordat het aantal diensten dat kan worden ontvangen zonder nieuwe apparatuur te hoeven aanschaffen, toeneemt.

3.3.1. Het voorschrift dat alle TV-ontvangers waarvan de schermdiameter groter is dan 52 cm, van een D2-MAC-decoder moeten zijn voorzien, gaat echter nogal ver. Een D2-MAC-decoder zou alleen voorgeschreven moeten worden voor TV-ontvangers waarmee hetzij rechtstreeks, hetzij via de kabel op de hyperband, satellietuitzendingen kunnen worden ontvangen. Op die manier zouden alleen consumenten die een TV-toestel kopen waarmee satellietuitzendingen kunnen worden ontvangen, voor de D2-MAC-decoder betalen. De consument zou dan kunnen kiezen hetzij de gewone uitzendingen, hetzij de nieuwe satellietomroep te ontvangen.

3.4. Artikel 5

3.4.1. Eerste gedachtenstreepje: deze tekst is niet duidelijk geformuleerd en geeft veel te gedetailleerde voorschriften voor kwesties die beter aan het bedrijfsleven kunnen worden overgelaten. Bij de huidige stand van de techniek zou dit voorstel inhouden dat het door kabelexploitanten aan te bieden aantal kanalen wordt beperkt. Derhalve dient dit artikel een facultatief karakter te krijgen, zodat exploitanten gebruik kunnen maken van de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de MAC-norm, zodra de markt zich daartoe leent.

3.4.2. Tweede gedachtenstreepje: evenals de tekst na het eerste gedachtenstreepje is deze tekst niet erg duidelijk geformuleerd. Er dient gewoon gezegd te worden dat bestaande normen als voorheen mogen worden toegepast, maar dat in de D2-MAC- en HD-MAC-

norm ontvangen programma's alleen in PAL of SECAM mogen worden omgezet om ze door te geven als ze tegelijkertijd ook in de oorspronkelijke D2-MAC/HD-MAC- (Simulcast-) norm kunnen worden ontvangen.

3.5. Artikel 6

In artikel 8 wordt de ingangsdatum van alle onderdelen van de richtlijn vastgesteld, met inbegrip van dit artikel. Het is dus niet nodig in dit artikel nog een termijn voor te schrijven, die overigens aanpassing aan de technische vooruitgang op het gebied van systemen met voorwaardelijke toegang zou kunnen bemoeilijken en qua aanpak principieel verkeerd is. De woorden „op de datum van tenuitvoerlegging van deze richtlijn” behoren bijgevolg te worden geschrapt. Daardoor zouden verbeterde compatibele toegangssystemen met een standaard-interface die overeenkomstig een door een Europees normalisatie-instituut erkende Europese norm zijn geconstrueerd, mogen worden gebruikt, zelfs al is die norm na de ingangsdatum van de richtlijn door een Europees normalisatie-instituut goedgekeurd.

3.6. Artikel 7

Het Comité constateert tot zijn tevredenheid dat het de tweejaarlijkse verslagen van de Commissie over de toepassing van de richtlijn zal ontvangen. Dit is om twee redenen belangrijk: allereerst om de in het Comité vertegenwoordigde sociaaleconomische kringen op de hoogte te houden van het tempo waarin de invoering van deze nieuwe technologie in het huidige massacommunicatietijdperk vordert, en ten tweede om het Comité in staat te stellen de aanpassing van de richtlijn aan de zich snel ontwikkelende techniek op dit gebied op de voet te volgen en zich daarover uit te spreken. Aangezien in deze richtlijn met zulke aanpassingen rekening is gehouden en het Comité daarbij betrokken is, hecht het ook zijn goedkeuring aan de voorgestelde tienjarige geldigheidsduur van de richtlijn.

3.7. Diversen

3.7.1. Wat de coderingssystemen en de D2-MAC- en HD-MAC-systemen in het algemeen betreft, dient de mogelijkheid van misbruik van intellectuele eigendom op een of andere wijze te worden aangepakt (bijvoorbeeld in een considerans bij de richtlijn). Er dient een open systeem van vergunningen te komen voor productie, gebruik en testen op compatibiliteit, zodat een vrije en concurrerende markt wordt gegarandeerd. Dit zou in overeenstemming zijn met de mededeling van de Commissie over een industriebeleid in een door concurrentie gekenmerkte open context [doc. COM(90) 556 def.].

Gedaan te Brussel, 28 november 1991.

*De Voorzitter
van het Economisch en Sociaal Comité*

François STAEDLIN